

УДК: 024:004](045)
DOI: 10.20535/2020.213250

Ірина Сосідко,
Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського,
Київ, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК ДЛЯ ОБСЛУГОВУВАННЯ «ЦИФРОВИХ АБОРИГЕНІВ»

Розглянуто поняття «цифрових аборигенів» та досліджено їхній вплив на розвиток бібліотек, зміну ролі бібліотекаря. Охарактеризовано інформаційний портал як спосіб організації та візуалізації контенту у цифрову епоху.

***Ключові слова:** бібліотекар, інформаційний портал «Наука України: доступ до знань», цифрові аборигени, цифрові іммігранти.*

У 2001 році Марк Пренскі вперше використав поняття Digital Natives (цифрові аборигени, цифрові тубільці) для позначення покоління людей, яке виросло після цифрової революції, корінних жителів цифрової епохи. На думку М. Пренскі, цифрових аборигенів вирізняє з-поміж інших докорінно інше мислення та способи обробки інформації. На думку автора, ознаками цифрових аборигенів є:

- багатозадачність;
- інтерактивність;
- прагнення швидко отримувати інформацію;
- постійне сканування інформації з метою пошуку змін;
- виловлювання самого головного, суті;
- самовдосконалення і саморозвиток;
- бажання брати участь у створенні продукту (просьюмінг) (Prensky, 2001).

Представники цього покоління – впевнені та вимогливі споживачі нової інформації, оскільки виросли з інтернетом і технологіями, які заповнили весь їхній світ. Щоденно працюючи з великими масивами інформації, постійно створюючи новий контент, цифрові аборигени, на мою думку, підштовхують цифрових іммігрантів на створення інформаційного продукту, який відповідає їхнім потребам. Але, крім цього, представники цифрових аборигенів готові і можуть зробити революцію в бібліотечних послугах завдяки своїм технологічним навичкам та розумінням потреб свого покоління, їхні знання з технологій роблять нове покоління бібліотекарів більш гнучким та наполегливим, порівняно зі старшим поколінням, у виконанні своєї роботи. Вони відмовляються бути стереотипними, переосмислюють бібліотечну роботу і хочуть привнести в бібліотеки нові технології, що відповідають потребам користувачів у цифрову епоху.

На мою думку, бурхливий розвиток технологій і покоління цифрових аборигенів підштовхує бібліотеки реагувати та підтримувати інновації. І саме це рішення визначає актуальність бібліотек в майбутньому.

Джон Шенк і Стівен Белл (2011) у своїй статті вводять поняття «змішане бібліотекознавство». Вони вважають, що бібліотека як споруда та її фізичні колекції стає в майбутньому не такою важливою, як бібліотека, орієнтована на вміння бібліотекарів, знання, якими вони володіють, послуги, які вони пропонують, та зв'язки, які вони будують.

Струмочок інформації, який був 25 років тому, зараз перетворився в стрімкий потік. Цифрова революція змінила парадигму, за якою суспільство виробляє і споживає інформацію, рухаючись від інформаційної моделі дефіциту та обмеженого доступу до достатньої і надлишкової кількості інформації. Це в поєднанні з вражаючим інструментарієм створює середовище, в якому перебувають сучасні бібліотекарі, вони можуть допомогти та дозволити використовувати сучасні інструменти для пошуку інформації, її дослідження, доступу до неї та створення нової інформації. Я вважаю, що це покладає на бібліотекарів велику відповідальність, оскільки вони повинні володіти навичками та знаннями, необхідними для використання нових технологій та інформаційних форматів. Крім того, бібліотекарі повинні постійно розвиватися синхронно з цифровими технологіями.

Особливості мислення та сприймання цифрових аборигенів сучасного інформаційного суспільства вимагають створення нових інформаційних продуктів, нової організації контенту, його візуалізації та структурування, що дозволить поєднувати спадщину минулих поколінь з цифровими технологіями майбутнього.

Одним із інноваційних способів обробки та організації інформації є інформаційні портали. Прикладом таких порталів є розроблений у 2016 р. директором Інституту інформаційних технологій Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського Лобузінною Катериною Вілентіївною інформаційний портал «Наука України: доступ до знань» (Лобузина, 2017). Портал складається з таких розділів:

- наукові бібліотеки;
- наукові ресурси бібліотек;
- наукові установи;
- науковці України.

Детальніше розглянемо розділ «Науковці України». На сьогодні – це унікальний інформаційний ресурс, який збирає інформацію про всіх вчених України, в тому числі здійснює ретроспективу інформації.

Профіль науковця містить:

- ім'я (у тому числі різночитання, псевдоніми та варіанти імені іноземними мовами);
- фото;
- дату народження;
- місце роботи;
- галузь діяльності;
- науковий ступінь;
- вчене звання.

Крім цього, профіль інтегрований з електронним каталогом НБУВ, електронною бібліотекою «Україніка», «Науковою періодикою України» та ін., що надає можливість

автоматично формувати бібліографічні списки науковців із тих праць, які зберігаються у НБУВ.

Профіль вченого містить посилання на міжнародні наукометричні бази даних, офіційні, довідкові та персональні електронні ресурси, що надає можливість максимально повно відобразити інформацію про професійну діяльність вченого.

За необхідності, інформація про науковця може бути доповнена інформацією про династії науковців і наукові школи. Пошуковий інтерфейс дозволяє здійснювати пошук за прізвищем вченого, розділом знань, індексом спеціальності або вченим ступенем.

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського не стоїть осторонь сучасних тенденцій та адаптується до нових викликів, що успішно підтверджується успішністю та затребуваністю цифрових проєктів Бібліотеки, зокрема порталом «Наука України: доступ до знань» (Лобузін, 2019).

REFERENCES

- Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. Retrieved from <http://www.nnstoy.org/download/technology/Digital+Natives+-+Digital+Immigrants.pdf>
- Shank, J., & Bell, S. (2011). Blended Librarian ship [Re]Envisioning the Role of Librarian as Educator in the Digital Information Age. *Reference&User Services Quaterl*, 51(2), 105-110. Retrieved from https://www.academia.edu/2878759/Blended_Librarianship_Re_Envisioning_the_Role_of_Librarian_as_Educator_in_the_Digital_Information_Age
- Лобузина, Е. (2017). Информационный портал «Наука Украины: доступ к знаниям». *Бібліотеки національних академій наук: проблеми функціонування, тенденції розвитку*, 14, 35-46. Режим доступа <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0000000037>
- Лобузін, І. (2019). Цифрові бібліотекарі доби е-науки та семантичних веб-технологій. *Бібліотечний вісник*, 6, 18-24. Режим доступу http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2019_6_5

Iryna Sosidko,
Vernadsky National Library of Ukraine,
Kyiv, Ukraine

Transformation of Library Activities for «Digital Natives» Service

The concept of «Digital Natives» is considered and their influence on the development of libraries, changing the role of the librarian is studied. The information portal is characterized as a way of organizing and visualizing content in the digital age.

Keywords: digital immigrants, Digital Natives, information portal «Science of Ukraine: access to knowledge», librarian.